

Néhány megjegyzés az „Arany Opus 2012” pályázat anyagához, és javaslatok a végső értékeléshez

Az „Arany Opus 2012” pályázatra beérkezett és hozzám eljuttatott pályaművek közül eredetileg hármat javasoltam megvitatásra. Ezek: *Adüton* (jelige: Frederik Ruysch), *Szépp Róza* (jelige: Szépp Róza), *A legnagyobb vers* (jelige: tóga). A bíráló bizottság másik két tagja javaslatára újraolvastam a *Zebra* és *Borító* c. pályamunkákat, s végül is a vita az így megnevezett öt munkáról folyt, mint olyanokról, amelyek értékelhetők, s bizonyos irodalmi-esztétikai igényeket kielégítenek.

A pályázati anyag összességéről el kell mondanom, hogy nem éri el a korábbi évek Opus-anyagának a színvonalát. Nagylélegzetű, felfedezés-számba menő munkát nemigen találtam benne, a vitára javasoltak is többnyire csak a rutint, a megbízható középszert képviselik. A prózai anyagban meglepően sok a rövid, jegyzetszerű, inkább talán karcolatnak minősíthető reflexió, a versanyagban hangulatokat megörökítő líraalakzat.

Az igényesebb írásokra az irodalmiság (azaz nem a napi valóság élménye, nem a „realista” indíttatás), a hagyományokra és különböző olvasmányokra való rájátszás a jellemző. A *Zebra* például feltehetően Borges, az *Adüton* Celan, a *Szépp Róza* García Márquez ihletésében íródott.

Hosszas vita és mérlegelés után **a háromtagú zsűri egyhangúan a Szépp Róza című (jelige: Szépp Róza) pályamunkát javasolja díjazásra**, amelynek a szerzője egyszerre tűnik hagyományérzékenynek és kellőképpen újítónak, s a mezőnyben szinte egyedüliként alkot műegészet, amely alatt azt értem, hogy feltételezett elképzelését a mű egészén végig tudja vinni. (A többi pályamunka így vagy úgy, a sok eredeti és hatásos megoldás mellett is, többnyire torzónak hat, éppen a redundáns részek miatt.)

A *Szépp Róza* meséje egy faluról szól, amely egy gyógyító természeti forrásnak köszönhetően boldogan, egészségesen él, míg meg nem jelennek a mérnökök és természetátalakítók. Itt azonban váratlan fordulat következik: nem a gép győz a természet fölött, hanem a – szerelem, azaz az ember, jelezve, hogy az újítások, a modern megoldások, a szépség irodalmi dömpingjének bizonyos stádiumában már a régi fordulat, a konvenció is hathat újként. – Aztán a történet legvégén jön még egy csavar, a novella utolsó mondata: „*Meg kéne találni ezt a falut*”. Márquez Macondo nevű faluja a *Száz év magány* végén elpusztul, „Szépp Róza” felülírja Márquezt: az ő faluja nem pusztul el, mert valahová belülre, az emberi lélekbe, a képzeletbe helyeződik.

Csak meg kell találnunk magunkban.

